

VV - verenigde vergadering

Aard Voorstel	VV-Besluitnota	
Vergaderdatum	02-11-2016	Agendapuntnummer 4.23.
Onderwerp	Overgang waterplannen naar strategische samenwerkingsagenda's	
Collegevergadering	27-09-2016	
VV-commissie	Cie BOD: 12-10-2016	
Portefeuillehouder	G.J. Doornbos	
Corsanummer	16.076567	
BABS id	4530	
Bijlagen		

(concept) De verenigde vergadering

besluit:

1. De bestaande stedelijke waterplannen af te bouwen, rekening houdend met lopende afspraken, en over te gaan naar flexibele strategische samenwerkingsagenda's per gemeente of gebied, afhankelijk van welke initiatieven en wensen er op gebiedsniveau spelen;
2. Voor 2017 een clusterkrediet van € 0,5 miljoen beschikbaar te stellen voor strategische samenwerkingsagenda's. De clusterkredieten voor strategische samenwerkingsagenda's worden geleidelijk opgebouwd naar € 3 miljoen in 2019;
3. Financiële kaders en de manier van toewijzing van het verzamelkrediet voor de strategische samenwerkingsagenda's werkenderwijs te ontwikkelen, aansluitend op de wensen en opgaven van de samenwerkingspartners, waarbij de VV ieder jaar wordt betrokken. In de tussentijd wordt gewerkt met generieke financiële uitgangspunten;
4. De generieke financiële uitgangspunten en het mandaat voor de strategische samenwerkingsagenda's vast te stellen, zoals hieronder vermeld.

VV-besluitnota

DE VERENIGDE VERGADERING

besluit:

1. De bestaande stedelijke waterplannen af te bouwen, rekening houdend met lopende afspraken, en over te gaan naar flexibele strategische samenwerkingsagenda's per gemeente of gebied, afhankelijk van welke initiatieven en wensen er op gebiedsniveau spelen;
2. Voor 2017 een clusterkrediet van € 0,5 miljoen beschikbaar te stellen voor strategische samenwerkingsagenda's. De clusterkredieten voor strategische samenwerkingsagenda's worden geleidelijk opgebouwd naar € 3 miljoen in 2019;
3. Financiële kaders en de manier van toewijzing van het verzamelkrediet voor de strategische samenwerkingsagenda's werkenderwijs te ontwikkelen, aansluitend op de wensen en opgaven van de samenwerkingspartners, waarbij de VV ieder jaar wordt betrokken. In de tussentijd wordt gewerkt met generieke financiële uitgangspunten;
4. De generieke financiële uitgangspunten en het mandaat voor de strategische samenwerkingsagenda's vast te stellen, zoals hieronder vermeld.

UITGANGSPUNTEN VOOR STRATEGISCHE SAMENWERKINGSAGENDA'S

- De input voor de strategische agenda's volgt uit het coalitieakkoord, WBP5 en de Rijnlandse communicatiestrategie.
- Van de uitgangspunten mag beargumenteerd worden afgeweken. Dit biedt kansen voor maatwerk en innovatieve oplossingen. De VV wordt hierover jaarlijks geïnformeerd.
- Wanneer de uitgangspunten in de praktijk te rigide blijken dan worden deze aangepast. De uitgangspunten worden in dat geval opnieuw aan de VV voorgelegd.
- Zowel gemeenten als waterbeheerder en andere stakeholders zijn in eerste instantie zelf verantwoordelijk voor de investeringen conform hun wettelijke taken.
- Bij gezamenlijke verantwoordelijkheden wordt in eerste instantie de wettelijke taakverdeling of het belang of profijt als uitgangspunt gehanteerd voor de verdeelsleutel en, wanneer niet aanwijsbaar, eventueel de pragmatische 50/50 verdeling.
- Bij een bijdrage aan een niet-wettelijke taak die een positief effect op een wettelijke taak heeft, kan dat belang worden ingebracht (bijvoorbeeld bijdragen aan natuurontwikkeling om een wateroverlast opgave te voorkomen).
- Bij het gezamenlijk benoemen van maatregelen worden ook afspraken gemaakt over het eigendom, beheer en onderhoud (inclusief de kostenverdeling daarvan).
- De kostenverdeelsleutel van de stedelijke waterplannen is geactualiseerd. Deze vormt in principe het uitgangspunt voor het maken van financiële afspraken. Actualisatie betreft bijv. dat Rijnland niet langer via strategische agenda's mee financiert aan natuurvriendelijke oevers (dit loopt via een subsidieregeling), maar wel aan klimaatadaptatie, innovatie, duurzaamheid en burgerparticipatie.
- Bij financiering van maatregelen met een totale omvang van meer dan € 50.000,- moet de kostenraming gebaseerd zijn op de Standaard Systematiek Kostenramingen.
- Aanbesteding verloopt conform de aanbestedingsregels van de deelnemers.

MANDAAT STRATEGISCHE SAMENWERKINGSAGENDA'S

- De relatiemanager voert ambtelijk gesprekken met partners over een strategische agenda en doet samen met de partner een voorstel voor de samenwerking en de financiering. De proceseigenaar Omgevingsgerichtheid heeft een toetsende rol.
 - De gebiedsportefeuillehouder voert gesprekken en onderhandelingen over de strategische samenwerkingsagenda met de gemeentelijke bestuurder.
 - D&H stemt af, coördineert en beslist over de strategische samenwerkingsagenda's en bijbehorende financiën in het clusterkrediet en rapporteert jaarlijks over de voortgang aan de VV.
-

CONTEXT

Leven in Rijnland is leven met water. Droge voeten en schoon water daar gaan we voor. We hebben een wettelijke taak om nu en in de toekomst in dit gebied onder zeeniveau te kunnen blijven wonen, werken en recreëren. De mensen werken dagelijks aan waterveiligheid, voldoende water, schoon en gezond water en afvalwaterzuivering. Dat gebeurt vanuit betrokken en gepassioneerd watervakmanschap. En we doen het niet alleen, maar samen met inwoners en partners als gemeenten, provincies, maatschappelijke organisaties en bedrijven. Van buiten naar binnen denken is daarin het vertrekpunt. In onze manier van denken, handelen en in de structuur heeft omgevingsgerichtheid een plek.

Er is een grotere druk op het watersysteem door trends in klimaat en maatschappij. Tegelijkertijd is er een noodzaak om op duurzame wijze met de omgeving om te gaan. Klimaatverandering is een feit. Onze belofte van droge voeten kunnen we niet voor 100% waarmaken. Daar hebben onze partners en inwoners ook een rol en verantwoordelijkheid.

De inhoudelijke opgaven hebben we ondergebracht in het coalitieakkoord en het WBP5. Daarin hebben we opgeschreven waar we aan gaan werken. Klimaatverandering gebruiken we als kapstok waaronder we ons werk uitvoeren.

Een gebiedsgerichte benadering en strategische samenwerkingsagenda's worden in het coalitieakkoord, het WBP5 en de (nu nog concept) communicatiestrategie genoemd als middelen om klimaatverandering samen met gemeenten en andere partners op te pakken. In februari 2016 is in de commissies Voldoende Water en Gezond Water daarom aandacht besteed aan klimaatverandering en de opgaven die hieruit voortkomen. Aansluitend is in dezelfde commissies aandacht besteed aan de stedelijke waterplannen en het omvormen van deze plannen naar strategische samenwerkingsagenda's.

De informatieve VV van 29 juni 2016, waarbij ook gemeente bestuurders aanwezig waren, heeft onder andere het gedeelde beeld opgeleverd dat klimaatverandering een belangrijk issue is waar gemeenten en Rijnland samen in kunnen optrekken. Daarnaast is geconstateerd dat samenwerking niet altijd op gemeentelijk niveau moet, maar soms juist op regionaal niveau kansrijk is, afhankelijk van het onderwerp.

De overgang van stedelijke waterplannen naar strategische samenwerkingsagenda's passen in het streven van Rijnland om zwaarder in te zetten op strategische beïnvloeding: aan de voorkant meedoen bij omgevingsvisies, nieuwe vormen van samenwerking aangaan, daar bij (waar mogelijk) bestaande netwerken en samenwerkingsverbanden beter benutten.

ARGUMENTEN

1.1 De stedelijke waterplannen hebben een positieve invloed gehad op stedelijk waterbeheer, maar de rigiditeit past niet meer bij de huidige opgaven en samenwerking
Rijnland heeft de afgelopen jaren door middel van stedelijke waterplannen met gemeenten samengewerkt aan wateropgaven in stedelijk gebied. De meeste waterplannen zijn afgerond of grotendeels afgerond. Er lopen er nog zes en daarvan wordt het merendeel in 2017 afgesloten. De plannen hebben ervoor gezorgd dat veel hydrologische knelpunten in stedelijk gebied zijn opgelost. Bovendien hebben de plannen een positieve impuls gegeven aan de waterkwaliteit, het waterbewustzijn en de samenwerking met gemeenten.

1.2 Aansluiten bij initiatieven en dynamiek van samenwerkingspartners
Rijnland wil het waterbeheer graag verbinden aan andere maatschappelijke opgaven en inzetten op participatie, samenwerking en van buiten naar binnen werken. Dat betekent dat het niveau waarop een strategische samenwerkingsagenda wordt aangegaan, afhangt van de dynamiek bij de samenwerkingspartners. Rijnland probeert zoveel mogelijk aan te sluiten bij initiatieven die regionaal of lokaal (reeds) lopen. Dat doen we vanuit onze eigen taken en verantwoordelijkheden, maar zonder één vooraf bedachte uniforme aanpak. Maatwerk biedt kansen.

1.3 Stedelijke waterplannen worden afgebouwd, maar Rijnland eerbiedigt lopende afspraken

De waardevolle bijdrage uit stedelijke waterplannen mag niet verloren gaan en onderlinge verwachtingen en toezeggingen mogen niet verstoord raken. Daarom eerbiedigt Rijnland bestaande, concrete afspraken in een zestal plannen en bouwt deze netjes af. De gedragen aspecten uit de waterplannen worden op een geactualiseerde wijze overgedragen naar strategische samenwerkingsagenda's. Plannen die afgelopen jaren niet concreet zijn geworden, kunnen budgettair worden afgesloten. In de BURAP wordt gerapporteerd welke kredieten daarvoor in aanmerking komen.

2.1 Een clusterkrediet past beter bij de dynamiek van strategische agenda's
Om de rigiditeit van de meerjarenprogrammering van afzonderlijke stedelijke waterplannen te doorbreken en flexibel op synergie en kansen bij partners in te spelen, is een aanpak via een dynamisch inzetbaar clusterkrediet meer geëigend.

2.2 Investering blijft op het huidige niveau

Het clusterkrediet blijft op het niveau van de huidige investeringen onder de stedelijk waterplannen. Dit krediet is opgenomen in de Meerjarenraming 2017-2020 en gaat geleidelijk over van € 0,5 miljoen in 2017 naar € 3 miljoen per jaar vanaf 2019. Er is dus geen sprake van extra druk op begroting en lasten, maar wel de verwachting dat het rendement toeneemt omdat synergiekansen kunnen worden verzilverd.

De raming van € 3 miljoen per jaar vanaf 2019 is gebaseerd op ervaringen uit het verleden: de bestedingen vanuit de stedelijke waterplannen lagen gemiddeld op € 3 miljoen per jaar.

2.3 Krediet nodig voor strategische agenda's in 2017

Naar verwachting zijn de eerste strategische samenwerkingsagenda's eind 2016 / begin 2017 gereed. Om kansen te kunnen verzilveren, wordt nu een clusterkrediet aangevraagd. De VV wordt jaarlijks geïnformeerd hoe dit krediet wordt besteed.

3.1 De werkwijze, inclusief de rol van de VV moet in een leertraject uitkristalliseren

Om in te kunnen spelen op kansen en ook om het onderwerp klimaatverandering op te kunnen pakken, is maatwerk nodig. Dat vergt flexibiliteit en een besluitvormingsdynamiek die wellicht niet past bij de traditionele governance. Dilemma's die daarbij gaan spelen:

- Generieke kaders versus maatwerk
- Lange termijn doelen en operationele vertaling
- Balans in de programmering per beleidsdoel, per gemeente/regio (of andere criteria)
- Afstemming en mandaat portefeuillehouders, gebiedspartners en algemeen bestuur: wie komt wanneer aan de onderhandelingstafel en met welk mandaat?

Omdat lastig is in te schatten waar Rijnland tegenaan gaat lopen in de processen met de gemeenten en gebiedspartners en om ruimte te scheppen voor kansen en samenwerking, kan via een werkenderwijs leertraject ervaring worden opgedaan. Concern Control en Projectbeheersing worden hierbij nauw betrokken om te waarborgen dat afspraken en bijbehorende financiën beheersbaar zijn.

Eerste stap hierin is regionaal en lokaal ambtelijk inventariseren welke opgaven en thema's zich lenen voor strategische samenwerkingsagenda's. Dit wordt vervolgens aan D&H voorgelegd. Werkenderwijs kan D&H een stap maken met kadering, uitwerking en implementatie van de strategische agenda's. De VV wordt hierbij jaarlijks betrokken. In de opstartfase wordt niet alleen de voortgang gerapporteerd, maar wordt de VV ook meegenomen in de dilemma's en afwegingen die bij de strategische agenda's in beeld komen. Daarnaast kan met de VV worden verkend hoe de brugfunctie van VV leden meer benut kan worden.

4.1 Flexibele strategische agenda's hebben generieke financiële uitgangspunten nodig om afspraken beheersbaar te houden

Strategische samenwerkingsagenda's sluiten idealiter aan op initiatieven en opgaven die lokaal of regionaal spelen. Gebiedsportefeuillehouders en relatiemanagers hebben echter wel uitgangspunten en duidelijkheid over mandaat nodig om gesprekken over samenwerking te voeren. Dit kader zorgt ervoor dat de strategische agenda's een gemeenschappelijke uniforme basis hebben en borgt de beheersbaarheid en verantwoording. Dit kader wordt op basis van inhoud verder uitgewerkt. Eerste stap hierin is regionaal en lokaal inventariseren welke opgaven en thema's spelen, die zich lenen voor strategische samenwerkingsagenda's.

RISICO'S

3.1 De VV heeft onvoldoende zicht en sturing op de strategische agenda's

De voorgestelde werkwijze legt een deel van de sturing en programmering bij het proces met de gebiedspartners. Dit is de kracht van de aanpak, maar heeft risico's voor de rol van de VV. Het werkenderwijs ontwikkeltraject waarbij de VV wordt betrokken, moet voorkomen dat de VV onvoldoende inbreng en sturing houdt.

3.2 De Kaders voor de strategische agenda's zijn of te knellend om mee om te gaan voor de gebiedsdynamiek of te vaag om helderheid te geven aan onze gebiedspartners.

Het abstractieniveau van de kaders voor de strategische samenwerkingsagenda's moet werkenderwijs met de VV worden ontwikkeld. Daarbij moet ook gekeken worden welk deel met kaders moet of kan worden afgedekt en waar een governance-oplossing een betere optie is. Hiervoor wordt een aanpak ontwikkeld en de VV wordt hierbij in 2017 betrokken.

VV-besluit

De verenigde vergadering van het Hoogheemraadschap van Rijnland,
gelezen het voorstel van dijkgraaf en hoogheemraden van 27-09-2016, kenmerk
16.076567,

,

besluit:

1. De bestaande stedelijke waterplannen af te bouwen, rekening houdend met lopende afspraken, en over te gaan naar flexibele strategische samenwerkingsagenda's per gemeente of gebied, afhankelijk van welke initiatieven en wensen er op gebiedsniveau spelen;
2. Voor 2017 een clusterkrediet van € 0,5 miljoen beschikbaar te stellen voor strategische samenwerkingsagenda's. De clusterkredieten voor strategische samenwerkingsagenda's worden geleidelijk opgebouwd naar € 3 miljoen in 2019;
3. Financiële kaders en de manier van toewijzing van het verzamelkrediet voor de strategische samenwerkingsagenda's werkenderwijs te ontwikkelen, aansluitend op de wensen en opgaven van de samenwerkingspartners, waarbij de VV ieder jaar wordt betrokken. In de tussentijd wordt gewerkt met generieke financiële uitgangspunten;
4. De generieke financiële uitgangspunten en het mandaat voor de strategische samenwerkingsagenda's vast te stellen, zoals hieronder vermeld.

Leiden, 02-11-2016.

De verenigde vergadering,

G.J. Doornbos
dijkgraaf

C.M. van de Wiel
secretaris

